

University of Groningen

Rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedingsprocedures

van Heeswijck, Arthur Jeffrey

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2014

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

van Heeswijck, A. J. (2014). *Rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedingsprocedures*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Verkort aangehaalde literatuur

Akkermans 1997

A.J. Akkermans, *Proportionele aansprakelijkheid bij onzeker causaal verband. Een rechtsvergelijkend onderzoek naar wenselijkheid, grondslagen en afgrenzing van aansprakelijkheid naar rato van veroorzakingswaarschijnlijkheid* (diss. Tilburg), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997.

Akkermans 2000

A.J. Akkermans, 'Theorie en praktijk van proportionele aansprakelijkheid', in: A.J. Akkermans, M.G. Faure & T. Hartlief (red.), *Proportionele aansprakelijkheid*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2000, p. 85-134.

Akkermans & Pijnacker Hordijk 2001

A.J. Akkermans & E.H. Pijnacker Hordijk, 'Schadevergoeding en schadeberekening', in: W.H. van Boom, C.E.C. Jansen & J.V. Weijnen (red.), *Aanbesteding en aansprakelijkheid*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2001, p. 19-50.

Ancery 2012

A.G.F. Ancery, *Ambtshalve toepassing van EU-recht* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2012.

Arnulf 2011

A.M. Arnulf, 'The principle of effective judicial protection in EU law: an unruly horse?', *ELR* 2011, p. 51-70.

Arrowsmith 1993

S. Arrowsmith, 'Enforcing the public procurement rules: legal remedies in the Court of Justice and the national courts', in: S. Arrowsmith (red.), *Remedies for enforcing the public procurement rules*, Winteringham: Earls Gate Press 1993, p. 43-90.

Arrowsmith 2005

S. Arrowsmith, *The law of public and utilities procurement*, London: Sweet & Maxwell 2005.

Asser/Scholten 1974

P. Scholten, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Algemeen deel. Met feitelijke gegevens aangevuld door G.J. Scholten*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1974.

Asser/Hartkamp 3-I

A.S. Hartkamp, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Vermogensrecht algemeen. Deel I. Europees recht en Nederlands vermogensrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-I

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Verbintenissenrecht. Deel I. De verbintenis in het algemeen*, Deventer: Kluwer 2012.

Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-II

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Verbintenissenrecht. Deel II. De verbintenis in het algemeen*, Deventer: Kluwer 2013.

Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-III

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Verbintenissenrecht. Deel III. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Kluwer 2010.

Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-IV

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Verbintenissenrecht. Deel IV. De verbintenis uit de wet*, Deventer: Kluwer 2011.

Asser/Van den Berg 7-VI

M.A.M.C. van den Berg, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Bijzondere overeenkomsten. Deel 7-VI. Aanneming van werk*, Deventer: Kluwer 2013.

Asser Procesrecht 2/Van Schaick 2011

A.C. van Schaick, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Procesrecht. Deel 2. Eerste aanleg*, Deventer: Kluwer 2011.

Asser Procesrecht 3/Asser 2013

W.D.H. Asser, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Procesrecht. Deel 3. Bewijs*, Deventer: Kluwer 2013.

Van Asten 2009

B.A.X. van Asten, 'Voordeelstoerekening bij ontbinding van een duurovereenkomst. 'Een zelfde gebeurtenis' en 'abstracte' schadeberekening: what's in a name?', *MvV* 2009, p. 318-323.

Barents & Brinkhorst 2012

R. Barents & L.J. Brinkhorst, *Grondslagen van Europees recht*, Deventer: Kluwer 2012.

Barkhuysen 2006

T. Barkhuysen, *Eenheid en coherentie van rechtsbescherming in de veellagige Europese rechtsorde* (oratie Leiden), Deventer: Kluwer 2006.

Barkhuysen 2010

T. Barkhuysen, 'De inbedding van Europese procesrechtelijke normen in nationale procedures waarbij de overheid betrokken is', in: M.V. Polak, *Inbedding van Europese procesrechtelijke normen in de Nederlandse rechtsorde*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2010, p. 59-68.

Bel 2008

N.A.J. Bel, 'Aanscherping van rechtsbescherming in aanbestedingszaken', *NTER* 2008, p. 106-112.

Van den Berg 1987

M.A.M.C. van den Berg, Interventie, in: 'Beraadslagingen over preadvies van mr. J.W. van Nouhuys', *BR* 1987, p. 92-93.

Van den Berg 1991

M.A.M.C. van den Berg, *Een faire kans. Het UAR als waarborg voor een eerlijke aanbesteding* (oratie Leiden), Deventer: Kluwer 1991.

Van den Berg 1993

M.A.M.C. van den Berg, 'Plas-Valburg in de toekomstige tijd', *BR* 1993, p. 417-424.

Betlem 1999

G. Betlem, 'De begrenzing van de nationale procedurele autonomie door beginselen van gemeenschapsrecht', *NTER* 1999, p. 160-165.

Betlem 2007

G. Betlem, 'Richtlijnconforme interpretatie', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht. Serie onderneming en recht deel 42-I*, Deventer: Kluwer 2007, p. 97-132.

Beverluis 2011

J.R. Beverluis, 'Winstdervingsschade als winstverdubbelaar? Temperatuur van de soep opgediend in het arrest Vos/TSN', *WPNR* 2011, p. 737-743.

Blaisse-Verkooyen 2012

B.J.H. Blaisse-Verkooyen, 'De positie van de interveniërende partij bij aanbestedingsgeschillen', *TA* 2012, p. 18-29.

Blei Weissmann (Verbintenissenrecht I)

Y.G. Blei Weissmann, *Groene serie privaatrecht. Verbintenissenrecht I*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Bloembergen 1965

A.R. Bloembergen, *Schadevergoeding bij onrechtmatige daad* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1965.

Bollen 2004

C. Bollen, 'Afbreken van onderhandelingen: de drie mythes van Plas/Valburg. Van drie fasen naar twee stadia in het onderhandelingsproces', *WPNR* 2004, p. 857-866.

Bolt 1989

A.T. Bolt, *Voordeelstoerekening bij de begroting van de schadevergoeding in geval van onrechtmatige daad en wanprestatie* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 1989.

Biondi 1999

A. Biondi, 'The European Court of Justice and certain national procedural limitations: not such a tough relationship', *CML Rev.* 1999, p. 1271-1287.

Boonekamp (Schadevergoeding)

R.J.B. Boonekamp, *Groene serie privaatrecht. Schadevergoeding*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Braams 1996

A.C.M. Braams, 'Acties en sancties bij inbreuken op de Europese aanbestedingsrichtlijnen', *BR* 1996, p. 972-986.

Van den Brink 2012

V. van den Brink, 'Redelijkheid en billijkheid en hun overlap met verwante wettelijke bepalingen', *MvV* 2012, p. 23-27.

Bröring 1998

H.E. Bröring, *Monografieën Algemene wet bestuursrecht A-5. Beleidsregels*, Deventer: Kluwer 1998.

Brown 2008

A. Brown, 'Protection of confidential information in procurement cases before national review bodies: *Varec v Belgian State (c-450/06)*', *PPLR* 2008, NA 119-123.

Van der Burg & Voermans 2012

F.H. van der Burg & W.J.M. Voermans, *Unierecht in de Nederlandse rechtsorde*, Deventer: Kluwer 2012.

Caranta 2011a

R. Caranta, 'Many different paths, but are they all leading to effectiveness?' in: S. Treumer & F. Lichère (red.), *Enforcement of the EU public procurement rules*, Copenhagen: Djøf Publishing 2011, p. 53-93.

Caranta 2011b

R. Caranta, 'Damages for breaches of EU public procurement law. Issues of causation and recoverable losses', in: D. Fairgrieve & F. Lichère (red.), *Public procurement law. Damages as an effective remedy*, Oregon: Hart Publishing 2011, p. 167-184.

Van Cassel-van Zeeland (Verbintenissenrecht I)

F.M. van Cassel-van Zeeland, *Groene serie privaatrecht. Verbintenissenrecht I*. Deventer: Kluwer (losbl.).

Daalder 2011

E.J. Daalder, *Handboek openbaarheid van bestuur*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2011.

Dashwood e.a. 2011

A. Dashwood e.a. (red.), *Wyatt and Dashwood's European union law*, Oxford en Portland: Hart Publishing 2011.

Deurvorst (Onrechtmatige daad II)

T.E. Deurvorst, *Groene serie privaatrecht. Onrechtmatige daad II*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Devroe 2007

W. Devroe, 'Impact van door het Europese Hof van Justitie ontwikkelde algemene beginselen op privaatrechtelijke verhoudingen', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht. Serie onderneming en recht deel 42-I*, Deventer: Kluwer 2007, p. 133-189.

Dingel 1999

D.D. Dingel, *Public procurement. A harmonization of the national judicial review of the application of European community law* (European monographs), Den Haag: Kluwer Law International 1999.

Dijkman-Uulders & Tichelaar 2013

J.M. Dijkman-Uulders & S.G. Tichelaar, 'Facultatieve uitsluitingsgronden en de strekking van de motiveringsplicht van artikel 6 Wira (commentaar bij LJN: BW9231 en LJN: BW9233)', *TA* 2013, p. 102-106.

Dijkshoorn & Lindenbergh 2010

W. Dijkshoorn & S.D. Lindenbergh, 'Schadebegroting, bewijs en waardering', *AA* 2010, p. 538-542.

Drake 2006

S. Drake, 'Scope of Courage and the principle of "individual liability" for damages: further development of the principle of effective judicial protection by the Court of Justice', *ELR* 2006, p. 841-864.

Drion 2009

C.E. Drion, 'Elk nadeel heeft z'n voordeel', *NJB* 2009, p. 2337.

Ekelmans 2010

J. Ekelmans, *De exhibitieplicht* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2010.

Ellian 2012

U. Ellian, 'Ontwikkelingen met betrekking tot het Grossmann-verweer: moet een inschrijver de aanbesteder vóór de gunning al in rechte betrekken?', *TA* 2012, p. 517-529.

Van Emden & De Haan 2013

E.A.L. van Emden & M. de Haan, 'Klachtplicht ook bij (zuivere) onrechtmatige daad?', *AV&S* 2013, p. 91-95.

Essers 2009

M.J.J.M. Essers, *Aanbestedingsrecht voor overheden. Naar een verantwoord aanbestedingsbeleid onder het aanbestedingsrecht*, Amsterdam: Reed Business 2009.

Engström 2011

J. Engström, 'The principle of effective judicial protection after the Lisbon Treaty', *REAL* 2011, p. 53-68.

Evers 2008

S.M. Evers, 'Grenzen aan de belangenafweging door de – nationale – rechter?' *TA* 2008, p. 217-229.

De Folter 2009

M.O.J. de Folter, *Vrijwaring & interventie*, Deventer: Kluwer 2009.

Freudenthal & Van Ooik 2007

M. Freudenthal & R.H. van Ooik, 'Optimale handhaving van het Europese recht in het Nederlandse privaatrecht: invloed op regels van procesrecht en ambtshalve toepassing', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht. Serie onderneming en recht deel 42-I*, Deventer: Kluwer 2007, p. 45-77.

Galetta 2011

D.A. Galetta, *Procedural autonomy of EU member states: paradise lost?*, Heidelberg: Springer 2011.

Van Gerven 2000

W. van Gerven, 'Of rights, remedies and procedures', *CML Rev.* 2000, p. 501-536.

Golding & Henty 2008

J. Golding & P. Henty, 'The new remedies directives of the EC: standstill and ineffectiveness', *PPLR* 2008, p. 146-154.

Gormley 1992

L.W. Gormley, 'The new system of remedies in procurement by the utilities', *PPLR* 1992, p. 259-268.

Gormley 1997

L.W. Gormley, 'Rechtsmiddelen en aanbesteding', in: *Rechtsbescherming in de Europese Gemeenschap*, Den Haag: Asser Instituut 1997, p. 69-79.

Goudsmit 1974

J.J. Goudsmit, 'Reglementen in het precontractuele stadium', *NJB* 1974, p. 229-234.

De Haan 2004

P. de Haan, 'Besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen. Een brug tussen publiek- en privaatrecht', *NTB* 2004, p. 109-115.

De Haan e.a./Schlössels & Zijlstra 2010

R.J.N. Schössels & S.E. Zijlstra, *De Haan-Drupsteen-Fernhout. Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat*, Deventer: Kluwer 2010.

Haas 2009

D. Haas, *De grenzen van het recht op nakoming* (diss. Amsterdam VU), Deventer: Kluwer 2009.

Hardenberg 1967

L. Hardenberg, 'De onderhandeling. Enkele beschouwing over zgn. precontractuele verhouding', *WPNR* 1967, p. 445-448, p. 457-460, p. 469-472.

't Hart 2009

G. 't Hart, 'Het Grossmann-verweer verwerkt', *BR* 2009, p. 903-912.

Hartlief 2007

T. Hartlief, 'Hoe soft is ons contractenrecht?', *NJB* 2007, p. 2067.

Hartlief 2010

T. Hartlief, 'Vos/TSN: schade, voordeel en schadebeperkingsplicht', *WPNR* 2010, p. 92-96.

Hartlief 2012

T. Hartlief, 'Schadevergoedingsrecht' in: J. Spier e.a., *Verbindenissen uit de wet en schadevergoeding*, Deventer: Kluwer 2012, p. 239-325.

Hebly 2003

J.M. Hebly, 'Nieuwe zakelijkheid in het aanbestedingsrecht', in: E.H. Pijnacker Hordijk & J.M. Hebly, *Naar nieuwe vraag- en aanbodverhoudingen in de bouw*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2003, p. 87-129.

Hebly, De Boer & Wilman 2007

J.M. Hebly, E.T. de Boer & F.G. Wilman, *Rechtsbescherming bij aanbesteding*, Zutphen: Paris 2007.

Hebly & Wilman 2009

J.M. Hebly & F.G. Wilman, 'Consultatie Wet implementatie rechtsbeschermingsrichtlijnen (Wira): een reactie', *BR* 2009, p. 387-393.

Hebly & Wilman 2010

J.M. Hebly & F.G. Wilman, 'Schadevergoeding wegens schending van het aanbestedingsrecht', *TBR* 2010, p. 326-334.

Hebly & De Hoogh 2013

M.R. Hebly & A.N.L. de Hoogh, 'Esmilo/Medic: toetsingskader voor nietigheid ex art. 3:40 lid 1 BW', *MvV* 2013, p. 60-64.

Heemskerk 2007a

P.F.C. Heemskerk, 'Het lot van de ongeldige inschrijver. Over belangen en acties', *TA* 2007, p. 116-123.

Heemskerk 2007b

P.F.C. Heemskerk, 'Lot ongeldige inschrijver niet noodzakelijk noodlot', *TA* 2007, p. 341-342.

Heemskerk & Semmekrot 2010

P.F.C. Heemskerk & M. Semmekrot, 'Het Grossmann-verweer verwerkt: een gevaarlijke conclusie', *BR* 2010, p. 208-210.

Van Heeswijck 2009

A.J. van Heeswijck, 'De ongeldige inschrijver: wel belang, geen vordering', *TA* 2009, p. 299-305.

Heukels 1999

T. Heukels, 'Concretisering van de Rewe-rechtspraak: minimumharmonisatie langs jurisprudentiële weg', *NTER* 1999, 197-202.

Hillen 2013

M.F.E. Hillen, 'De Hoge Raad en het leerstuk van de proportionele aansprakelijkheid en kansschade', *MvV* 2013, p. 122-127.

Hoek 2009

J.M. Hoek, 'Implementatie rechtsbeschermingsrichtlijn, een Europees breekijzer', *BR* 2009, p. 379-387.

Hoskins 1996

M. Hoskins, 'Tilting the balance: supremacy and national procedural rules', *ELR* 1996, p. 365-377.

IBR & NVvA 2009

IBR & NVvA, 'Consultatiedocument Wira: reactie Instituut voor Bouwrecht en Nederlandse Vereniging voor Aanbestedingsrecht' *TA* 2009, p. 65-74.

Jans 2005

J.H. Jans, *Doorgesloten? Enkele opmerkingen over de gevolgen van europeanisering van het bestuursrecht voor de grondslagen van de bestuursrechtspraak* (oratie Groningen), Groningen: European Law Publishing 2005.

Jans, Prechal & Widdershoven 2011

J.H. Jans, S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, *Inleiding tot het Europees bestuursrecht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2011.

Jansen 2007

C.E.C. Jansen, 'Grenzen aan de ontvankelijkheid van de ongedige inschrijver', *TA* 2007, p. 333-341.

Jansen 2008a

C.E.C. Jansen, 'Uitleg' in aanbestedingsverhoudingen', *TBR* 2008, p. 1021-1030.

Jansen 2008b

C.E.C. Jansen, 'Wisselwerking tussen aanbestedingsrecht en verbintenissenrecht', *TA* 2008, p. 526-540.

Jansen 2009

C.E.C. Jansen, *De aanbestedingsovereenkomst. Aanbesteden in verbintenisrechtelijk perspectief* (Preadvies voor de Nederlandse Vereniging voor aanbestedingsrecht 2009), Den Haag: Sdu Uitgevers 2009.

Jansen 2010a

C.E.C. Jansen, 'De mededelingsplicht van inschrijvers bij aanbestedingen', *Tender Nieuwsbrief* 2010-5, p. 3-5.

Jansen 2010b

C.E.C. Jansen, 'Grenzen aan de contracteervrijheid van private aanbesteders?', *Contracteren* 2010, p. 79-88.

Jansen 2010c

C.E.C. Jansen, 'De aanbestedingsovereenkomst is géén meerpartijenovereenkomst', in: M.A.B. Chao-Duivis, C.E.C. Jansen & J.B.M. Vranken (red.), *Alleen samen. Opstellen aangeboden aan prof. Mr. M.A.M.C. van den Berg ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar aan de Universiteit Tilburg*, Den Haag: IBR 2010, p. 211-233.

Jongbloed (Vermogensrecht)

A.W. Jongbloed, *Groene serie privaatrecht. Vermogensrecht*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Kakouris 1997

C.N. Kakouris, 'Do member states possess judicial procedural "autonomy"?', *CML Rev.* 1997, p. 1389-1412.

Kapteyn e.a. 2008

P.J.G. Kapteyn e.a., *Kapteyn & VerLoren van Themaat. The law of the European Union and the European Communities*, Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law & Business 2008.

Kapteyn e.a. 2003

P.J.G. Kapteyn e.a. (red), *Het recht van de Europese Unie en de Europese Gemeenschappen*, Deventer: Kluwer 2003.

Keirse 2003

A.L.M. Keirse, *Schadebeperkingsplicht. Over eigen schuld aan de omvang van de schade* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2003.

Keirse 2009

A.L.M. Keirse, 'Fraternalisme en trouw aan het gegeven woord', *Contracteren* 2009, p. 105-109.

Klaassen 2007a

C.J.M. Klaassen, 'Proportionele aansprakelijkheid: een goede of kwade kans?', *NJB* 2007, p. 1346-1362.

Klaassen 2007b

C.J.M. Klaassen, *Monografieën BW B35. Schadevergoeding: algemeen, deel 2*, Deventer: Kluwer 2007.

Klaassen 2012

C.J.M. Klaassen, 'De dader heeft het gedaan, maar wie is de dader? Enkele opmerkingen over (het bewijs bij) causaliteitsonzekerheid', in: *Causaliteitsperikelen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 1-30.

Knoups 2013

L. Knoups, 'Verplicht de vereiste proactieve houding van inschrijvers tot procederen vóór de aanbesteding?', *VGR* 2013, p. 25-26.

Van der Kooij 2011

D.A. van der Kooij, 'Schadevergoeding bij ontbinding van een (duur)overeenkomst en Vos/TSN', *MvV* 2011, p. 249-256.

Kortmann 2012

J.S. Kortmann, 'Meervoudige causaliteit; over alternativiteit bij daders én benadeelden', in: *Causaliteitsperikelen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 31-61.

De Kreuk 2009

A.E. de Kreuk, 'Schadevergoeding bij intrekken aanbesteding', *Tender Nieuwsbrief* 2009-3, p. 1-2.

Kreijger 2008

P.J. Kreijger, 'De procesrechtelijke inbedding van Varec/België', *TA* 2008, p. 148-151.

Leffler 2003

H. Leffler, 'Damages liability for breach of EC procurement law: governing principles and practical solutions', *PPLR* 2003, p. 151-174.

Lenaerts & Arts 2003

K. Lenaerts & D. Arts, *Europees procesrecht*, Antwerpen-Apeldoorn: Maklu 2003.

Lengyel-Verresen 2011

M.E.J. Lengyel-Verresen, 'De Wira; een tussenstand', *BR* 2011, p. 948-954.

Lindenbergh 2008

S.D. Lindenbergh, *Monografieën BW B34. Schadevergoeding: algemeen, deel 1*, Deventer: Kluwer 2008.

Lindenbergh 2010

S.D. Lindenbergh, 'Over wat schade is... en waarom het bij de vaststelling daarvan het in de praktijk zo dikwijls mis gaat', *WPNR* 2010, p. 901-909.

Lindenbergh (Schadevergoeding)

S.D. Lindenbergh, *Groene serie privaatrecht. Schadevergoeding*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Lubach 1982

D.A. Lubach, *Beleidsvereenkomsten. Een onderzoek naar juridische aspecten van het gebruik van de overeenkomst als beleidsinstrument door de overheid* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 1982.

Van Maanen & De Lange 2005

G.E. van Maanen & R. de Lange, *Monografieën privaatrecht 3. Onrechtmatige overheidsdaad. Rechtsbescherming door de burgerlijke rechter*, Deventer: Kluwer 2005.

Makkinga & Weijen 2001

L.C. Makkinga & J.V. Weijnen, 'Andere vorderingen dan schadevergoeding: niet alleen geld maakt gelukkig', in: W.H. van Boom, C.E.C. Jansen & J.V. Weijnen (red.), *Aanbesteding en aansprakelijkheid*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2001, p. 51-68.

Manunza 2004

E.R. Manunza, 'Over de beroepstermijn bij Europese aanbestedingen', *BR* 2004, p. 949-954.

McGowan 2011

D. McGowan, 'Remedies revolution avoided: a note on Combinatie Spijker Infra-bouw-De Jonge Konstruktie v Provincie Drenthe (C-568/08)', *PPLR* 2011, NA 64-69.

Van de Meent 1995

G.W.A. van de Meent, *Overheidsaanbestedingen: de EG-rechtelijke context* (diss. Rotterdam), Deventer: Kluwer 1995.

Van de Meent 2006

G.W.A. van de Meent, 'Zwijgen is zilver, spreken is goud', *Tender Nieuwsbrief* 2006-3.

Meijer 2007

R. Meijer, *Staatsaansprakelijkheid wegens schending van Europees gemeenschapsrecht. De invloed van het Europese recht op het nationale stelsel van overheidsaansprakelijkheden* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2007.

Niersman & Orobio de Castro 2008

M.J. Niersman & D.C. Orobio de Castro, 'Aansprakelijkheid bij overheidsaanbestedingen', *O&A* 2008, p. 20-26.

Nijholt 2000

H. Nijholt, 'Naar een nieuwe grondslag voor gebondenheid aan het UAR 2000. Of: hoe een kameleon verdwijnt', *BR* 2000, p. 15-22.

Van Nispen 1978

C.J.J.C. van Nispen, *Het rechterlijk verbod en bevel* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1978.

Van Nispen 2003

C.J.J.C. van Nispen, *Monografieën BW A11. Sancties in het vermogensrecht*, Deventer: Kluwer 2003.

Van Nouhuys 1986

J.W. van Nouhuys, 'Aspecten van aanbestedingsrecht', in: *Aanbestedings- en mededingingsrecht in de bouw* (Preadviezen voor de Vereniging voor Bouwrecht. Nr. 14), Deventer: Kluwer 1986, p. 3-53.

Van Nouhuys 2006

J.F. van Nouhuys, 'Het Grossmann-arrest en de Nederlandse aanbestedingspraktijk', *TA* 2006, p. 57-63.

Van Nouhuys 2009

J.F. van Nouhuys, 'HR 26 juni 2009: geen verplichting meer om tijdig vragen te stellen?', *Tender Nieuwsbrief* 2009-7, p. 1-2.

Van Ommeren 1991

F.J. van Ommeren, 'Door overheid gehanteerde algemene voorwaarden en het recht in de zin van art. 99 Wet RO', *NTB* 1991, p. 54-61.

Van Ommeren 1992

F.J. van Ommeren, 'Algemene voorwaarden als wetgevingsalternatief', in: *Overheid en burgerlijk recht. De stand van zaken en perspectieven*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, p. 86-111.

Orobio de Castro & Van Angeren 2000

D.C. Orobio de Castro & J.R. van Angeren, 'Een voorstel om toetsing van gunningsbeslissingen bij de bestuursrechter onder te brengen; reactie op E.H. Pijnacker Hordijk, BR 1999, p. 1024', *BR* 2000, p. 650-652.

Ortlep & Verhoeven 2008

R. Ortlep & M.J.M. Verhoeven, 'De voorrangregel versus het beginsel van nationale procedurele autonomie', *SEW* 2008, p. 471-477.

Pachnou 2000

D. Pachnou, 'Enforcement of the E.C. procurement rules: the standards required of national review under E.C. law in the context of the principle of effectiveness', *PPLR* 2000, p. 55-74.

Parl. Gesch. Bewijsrecht

G.R. Rutgers, R.J.C. Flach & G.J. Boon, *Parlementaire geschiedenis van de nieuwe regeling van het bewijsrecht in burgerlijke zaken*, Deventer: Kluwer 1988.

Parl. Gesch. Boek 3

C.J. van Zeben & J.W. du Pon, met medewerking van M.M. Olthof, *Parlementaire geschiedenis van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek. Vermogensrecht in het algemeen*, Deventer: Kluwer 1981.

Parl. Gesch. Boek 3 (Inv. Boeken 3, 5 en 6)

C.J. van Zeben & J.W. du Pon (red.), *Parlementaire geschiedenis van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek. Invoering Boeken 3, 5 en 6. Boek 3. Vermogensrecht in het algemeen*, Deventer: Kluwer 1990.

Parl. Gesch. Boek 6

C.J. van Zeben & J.W. du Pon, met medewerking van M.M. Olthof, *Parlementaire geschiedenis van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek. Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, Deventer: Kluwer 1981.

Parl. Gesch. Boek 6 (Inv. Boeken 3, 5 en 6)

W.H.M. Reehuis & E.E. Slob, *Parlementaire geschiedenis Nieuw Burgerlijk Wetboek. Invoering Boeken 3, 5 en 6. Boek 6. Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, Deventer: Kluwer 1990.

Parl. Gesch. Herz. Rv

A.I.M. van Mierlo, met medewerking van F.M. Bart, *Parlementaire geschiedenis herziening van het burgerlijk procesrecht voor burgerlijke zaken, in het bijzonder de wijze van procederen in eerste aanleg*, Deventer: Kluwer 2002.

Parlevliet 2008

W.H.E. Parlevliet, 'Effectievere rechtsbescherming bij aanbestedingen', *BR* 2008, p. 28-34

Parret 2012

L.Y.M. Parret, 'Effectieve rechtsbescherming: eindeloos potentieel, ongeleid projectiel?', *NTER* 2012, p. 157-168.

PG Aanbestedingswet 2012

M.A.B. Chao-Duivis & R.W.M. Kluitenberg, *Parlementaire geschiedenis Aanbestedingswet 2012*, Den Haag: IBR 2013.

PG Awb I

E.J. Daalder & G.R.J. de Groot, *Parlementaire geschiedenis van de Algemene wet bestuursrecht. Eerste tranche (wet van 4 juni 1992, Stb. 315)*, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1993.

PG Awb II

E.J. Daalder, G.R.J. de Groot & J.M.E. van Breugel, *Parlementaire geschiedenis van de Algemene wet bestuursrecht. Tweede tranche (Stb. 1993, 581, 650, 671, 690)*, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1994.

PG Awb III

E.J. Daalder, G.R.J. de Groot & J.M.E. van Breugel, *Parlementaire geschiedenis van de Algemene wet bestuursrecht. Derde tranche (Stb. 1995, 250, 302, 355 en Stb. 1996, 333)*, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1998.

Pietermaat & Muller 2010

E.C. Pietermaat & J.H.C.A. Muller, 'De Wob in het aanbestedingsrecht', *TA* 2010, p. 341-357.

Pijnacker Hordijk 1999a

E.H. Pijnacker Hordijk, 'Geschillenbeslechting in aanbestedingszaken: een tussenstand', *BR* 1999, p. 1003-1009.

Pijnacker Hordijk 1999b

E.H. Pijnacker Hordijk, 'Arrest Alcatel Austria: Hof van Justitie EG velst impliciet vernietigend oordeel over Nederlandse stelsel van rechtsbescherming in aanbestedingszaken', *BR* 1999, p. 1024-1025.

Pijnacker Hordijk, Van der Bend & Van Nouhuys 2009

E.H. Pijnacker Hordijk, G.W. van der Bend & J.F. van Nouhuys, *Aanbestedingsrecht. Handboek van het Europese en het Nederlandse aanbestedingsrecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2009.

Pitlo/Hidma & Rutgers 2004

T.R. Hidma & G.R. Rutgers, *Pitlo. Het Nederlands burgerlijk recht. Deel 7. Bewijs*, Deventer: Kluwer 2004.

Prechal 1998

S. Prechal, 'Community law in national courts: the lessons from Van Schijndel', *CML Rev.* 1998, p. 681-706.

Prechal 2005

S. Prechal, *Directives in EC law. Second, completely revised edition*, Oxford: Oxford University Press 2005.

Prechal & Widdershoven 2011

S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, 'Redefining the relationship between 'Rewe-effectiveness' and effective judicial protection', *REAL* 2011, p. 31-50.

Prinssen 2004

J.H. Prinssen, *Doorwerking van Europees recht. De verhouding tussen directe werking, conforme interpretatie en overheidsaansprakelijkheid* (diss. Amsterdam UvA), Deventer: Kluwer 2004.

Reurich 2005

L. Reurich, *Het wijzigen van overeenkomsten en de werking van redelijkheid en billijkheid*, Deventer: Kluwer 2005.

Rijsterborgh 2012

A.J. Rijsterborgh, 'Een zelfde gebeurtenis' in art. 6:100 BW', *AV&S* 2012, p. 59-65.

Van Romburgh 2005

H.D. van Romburgh, *Op weg naar een nieuw aanbestedingsrechtelijk kader in Nederland* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2005.

Van Roosmalen & Pahladsingh 2013

H.J.Th.M. van Roosmalen & A. Pahladsingh, 'Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: beweging in de rechtspraak', *NTER* 2013, p. 83-92.

Rozemond 1982

J. Rozemond, 'De emancipatie van de aannemer als contractspartij', in: M.A. van Wijngaarden (red.), *Vijfenzeventig jaar bouw-arbitrage 1907 – 11 april 1982*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1982, p. 90-120.

Rutten 2010

S.J.H. Rutten, *Praktijkboek verjarings- en vervaltermijnen in de bouw*, Zeist: IBR 2010.

Ruygvoorn 2009

M.R. Ruygvoorn, *Afgebroken onderhandelingen en het gebruik van voorbehouden* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 2009.

Scheltema (Onrechtmatige overheidsdaad)

M.W. Scheltema, *Groene serie onrechtmatige daad. Onrechtmatige overheidsdaad; algemeen deel*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Scheltema & Scheltema 2008

M.W. Scheltema & M. Scheltema, *Gemeenschappelijk recht. Wisselwerking tussen publiek- en privaatrecht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008.

Schendel 1981

W.A.M. van Schendel, 'Enkele opmerkingen over "voorovereenkomsten" in het bijzonder in de bouw', *BR* 1981, p. 153-162.

Schenk/Blaauw 2002

W. Schenk, *Het kort geding. A. Algemeen deel*, voortgezet door J.H. Blaauw, Deventer: Kluwer 2002.

Schermers & Waelbroeck 2001

H.G. Schermers & D.F. Waelbroeck, *Judicial protection in the European Union*, Den Haag: Kluwer International 2001.

Schwensfeier 2009

H.R. Schwensfeier, *Individuals' access to justice under Community law* (diss. Groningen), 2009.

Sieburgh 2007

C.H. Sieburgh, 'Het Europese gemeenschapsrecht en het Nederlandse buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht. Serie onderneming en recht deel 42-I*, Deventer: Kluwer 2007, p. 465-540.

Sieburgh 2000

C.H. Sieburgh, *Toerekening van een onrechtmatige daad* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2000.

Sijmonsma 2010

J.R. Sijmonsma, *Het inzagerecht. Artikel 843a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (diss. Maastricht), Deventer: Kluwer 2010.

Sleeking & Roks 2013

O.A. Sleeking & R.J. Roks, 'Vervangt het aanbestedingsrecht de contractsvrijheid in de private sector?', *Bb* 2013, p. 19-20.

Slagter 2001

W.J. Slagter, 'Aanbestedingsaansprakelijkheid: grondslagen en knelpunten', in: W.H. van Boom, C.E.C. Jansen & J.V. Weijnen (red.), *Aanbesteding en aansprakelijkheid*, Den Haag: Boom juridische uitgevers 2001, p. 1-18.

Snijders (Burgerlijke Rechtsvordering)

G. Snijders, *Groene serie privaatrecht. Burgerlijke rechtsvordering*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Snijders 2011

G. Snijders, *Monografieën BW A26a. Overheidsprivaatrecht, algemeen deel*, Deventer: Kluwer 2011.

Snijders, Klaassen & Meijer 2011

H.J. Snijders, C.J.M. Klaassen & G.J. Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Snijders 1998

W. Snijders, 'Artikel 3.1.1.15 Nieuw B.W. en de schakelbepalingen nader bezien', in: J.A.F. Peters & M.H. Kobussen (red.), *Bestuursrecht en Nieuw B.W.*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988, p. 49-69.

Snijders 2007

W. Snijders, 'Beperkende werking van redelijkheid en billijkheid: de Europese dimensie', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht. Serie onderneming en recht deel 42-I*, Deventer: Kluwer 2007, p. 451-464.

Spier 1981

J. Spier, *Overeenkomsten met de overheid*, Deventer: Kluwer 1981.

Stein/Rueb 2011

P.A. Stein, *Compendium burgerlijk procesrecht*, voortgezet door A.S. Rueb, Deventer: Kluwer 2011.

Sueters 2013

L.J.W. Sueters, 'Volledige motivering gunningsbeslissing crucial!', *Tender Nieuwsbrief* 2013-1, p. 6-7.

Van Swaaij 2010

J.H.M. van Swaaij, 'Vos/TSN: geen consequentie voor het 'eigen schuld'-verweer', *NJB* 2010, p. 1908-1912.

Van Swaaij 2012

J.H.M. van Swaaij, 'De structuur van de voordeelverrekening (art. 6:100 BW): hoe verhoudt "een zelfde gebeurtenis" zich tot "voor zover dit redelijk is"?'', *WPNR* 2012, p. 275-284.

Tan 2008

R.L.M.M. Tan, 'Over het mogelijke en het waarschijnlijke, salomonsoordelen in het aansprakelijkheidsrecht', *AV&S* 2008, p. 23-27.

Temple Lang 2000

J. Temple Lang, 'The principle of effective protection of community law rights', in: D. O' Keeffe (red.), *Judicial review in European union law*, Den Haag: Kluwer Law International 2000, p. 236-274.

Tjittes 2007

R.P.J.L. Tjittes, *Monografieën BW A6b. Rechtsverwerking*, Deventer: Kluwer 2007.

Tjittes & Van Wechem 2010

R.P.J.L. Tjittes & T.H.M. van Wechem, 'Kroniek van het vermogensrecht', *NJB* 2010, p. 915-922.

Tjong Tjin Tai & Verstijlen 2009

T.F.E. Tjong Tjin Tai & F.M.J. Verstijlen, 'Kroniek van het vermogensrecht', *NJB* 2009, p. 2167-2173.

Treumer 2006

S. Treumer, 'Damages for breach of the EC public procurement rules – changes in European regulation and practice', *PPLR* 2006, p. 159-170.

Treumer 2011a

S. Treumer, 'Enforcement of the EU public procurement rules: the state of law and current issues', in: S. Treumer & F. Lichère (red.), *Enforcement of the EU public procurement rules*, Copenhagen: Djøf Publishing 2011, p. 17-52.

Treumer 2011b

S. Treumer, 'Basis and conditions for a damages claim for breach of the EU public procurement rules', in: D. Fairgrieve & F. Lichère (red.), *Public procurement law. Damages as an effective remedy*, Oregon: Hart Publishing 2011, p. 149-166.

Tridimas 2000

T. Tridimas, 'Enforcing community rights in national courts: some recent developments', in: D. O'Keefe (red.), *Judicial review in European union law*, Den Haag: Kluwer Law International 2000, p. 465-479.

Tridimas 2001

T. Tridimas, 'Liability for breach of community law: growing up and mellowing down?', *CML Rev.* 2001, p. 301- 332.

Tridimas 2006

T. Tridimas, *The general principles of EC law. Second edition*, Oxford: Oxford University Press 2006.

Tucker 1997

A.E.L. Tucker, 'Interpretatie Nederlandse rechtsmiddelen bij aanbestedingszaken in strijd met Europese normen?', *NTER* 1997, p. 193-196.

Veegens/Korthals Altes & Groen 2005

E. Korthals Altes & H.A. Groen, *Veegens. Asser-serie Procesrecht. Cassatie in burgerlijke zaken*, Deventer: Kluwer 2005.

Van der Veen (Verbintenissenrecht II)

G.A. van der Veen, *Groene serie privaatrecht. Verbintenissenrecht II*, Deventer: Kluwer (losbl.).

Van der Velden & Radder 2013

M.H.J. van der Velden & D. Radder, 'Tips en tricks voor een 'Wira-proof' aanbesteding', *Gst.* 2013, p. 46-55.

Van Velten 1994

A.A. van Velten, 'De wolkenkrabber driemaal verkocht? Enkele opmerkingen n.a.v. Hof Amsterdam 21 juli 1994', *WPNR* 1994, p. 666-668.

Verberne 2003

G. Verberne, 'Wil weet de weg wel', in: D.L.M.Th. Dankers-Hagenaars & P.A.W. Piepers (red.), *Aan Wil besteed*, Deventer: Kluwer 2003, p. 123-146.

Vermeulen 2001

E.M. Vermeulen, *Rechtsbescherming in communautaire context* (diss. Tilburg), Den Haag: Boom juridische uitgevers 2001.

Van Wassenaer 1990

A.G.J. van Wassenaer, *Hoe de aanbesteding is geregeld. Een kwestie van vraag, aanbod en aanvaarding*, Deventer: Kluwer 1990.

Wedekind 2001

W.G.Ph.E. Wedekind, *Aanbesteden, een hele opdracht* (oratie Amsterdam UvA), Amsterdam: Vossiuspers UvA 2001.

Wedekind 2005

W.G.Ph.E. Wedekind, *Aanbesteden, het blijft een hele opdracht* (afscheidsrede Amsterdam UvA), Den Haag: Reed Business Information 2005.

Wieten 2012

H.L.G. Wieten, *Bewijs*, Deventer: Kluwer 2012.

Van Werven 1985

D.E. van Werven, 'Berechting van aanbestedingsgeschillen door de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven? Het voorontwerp Uniform Aanbestedingsreglement 1985', *TvA* 1985, p. 42-49.

Van Werven 2003

D.E. van Werven, 'Een onderlegger voor het aanbestedingsrecht', in: M.A.M.C. van den Berg, M.A.B. Chao-Duivis & H. Langendoen, *Aangenomen werk. Opstellen aangeboden aan A.J. van Wijngaarden*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2003, p. 163-172.

Wilman 2008

F.G. Wilman, 'Stilstand is vooruitgang', *TA* 2008, p. 115-130.

Wissink 2001

M.H. Wissink, *Richtlijnconforme interpretatie van burgerlijk recht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2001.

Wouters 2013

J.C.J. Wouters, 'Proportionele aansprakelijkheid, kansschade en verlies van een kans in het Nederlandse aansprakelijkheidsrecht (I & II)', *WPNR* 2013, p. 333-343 en p. 352-357.

Zonderland 1975

P. Zonderland, 'Precontractuele verhoudingen in de bouw en het z.g. economisch bouwrecht', *BR* 1975, p. 257-271.

